

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Statera Libelli Famosi, Cui Titulus La Morale relachée
fortement soutenue Par Monseigneur L'Archeveque De
Malines**

Fontaine, Jacques

[S.l.], [1692]

Caput XV. Expenditur Paragraphus ultimus de criminibus ab Adversatio
objectis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39034

pergit acuire etiam magis , noluit subscribere Epistolæ Domini de Swaen , ne videatur alienis armis dimicare , & non audere proprio Marte in arenam descendere , vel ne alienis obstrictus , & implicitus sententiis minùs foret ad sua propugnanda placita expeditus.

C A P U T XV.

Expenditur Paragraphus ultimus de criminibus ab Adversario objectis.

Confutatio libelli Anonymi ab initio usque ad finem si adversariis fides est, vix quidquam continet præter convitia, calumnias & fraudes. Audiamus quàm insigni Præfatione pag. 71. viam sternat ad præsentem articulum : „ Superest (inquit) dispi-
 „ciendum quàm impudenter hic Illustrissimi
 „Apologista contumelias atrocissimas, ca-
 „lumnias maximè abominandas, & falsissi-
 „ma quæque jactet, non modò in eos, qui
 „conqueruntur de scandalosis, & pernicio-
 „sis Archi Episcopi sententiis, uti & de in-
 „justo ac violento ejus regimine, verùm &
 „in omnes qui nimium afficiuntur erga Chri-
 „sti gratiam, & Evangelii regulas, ideo-
 que

„que necessariò incurrunt odium Jesuitarum,
 „aliorumque Pelagianorum & dissolutorum
 „Casuistarum. „

Sic autem Paragraphum orditur : „ Non
 „existimavit Oropega, quòd ullâ ratione me-
 „lius adulari posset Archi-Episcopo, quàm fal-
 „sis ejus laudibus immiscendo contumelias
 „acerbissimas adversùs eos, qui Illustrissimi
 „sententias, & mores non probant. Vocat
 „eos tenebriones, flagitiosos, impios, Fidei &
 „Religionis hostes, impudentes calumniatores, re-
 „belles Ecclesiæ, furentes schismaticos, Novatores,
 „hereticos manifestos. „

Priora epitheta collegisse se testatur ex
 Epistolâ, quam falsò vocat dedicatoriam,
 media ex opusculi pag. 35. posteriora ex Præ-
 fatione. Illorum pleraque à me in adversarios
 vibrata esse non inficior, de ultimis mox vi-
 debimus. Si autem circumstantiæ rerum, &
 personarum propiùs inspiciantur, cujuslibet
 æqui arbitri judicio relinquo decernendum,
 an ex omnibus vel unum sit, quod non abun-
 dè mereatur is, cui intortum est. Expenda-
 mus locos singulos qui ab Adversario citan-
 tur; sic habet initium Epistolæ :

„ ILLUSTRISIME AC REVERENDISIME

„ DOMINE

„ Miserrimam fore non diffiteor probato-

T

„rum

rum hominum , ac præsertim Principum
 ,,conditionem , si quoties TENEBRIONI nef-
 ,,cio cui FLAGITIOSISSIMO ; spretis humanis ,
 ,,divinisque Legibus , libuerit infamis ali-
 ,,quid scriptiunculæ protrudere , toties pro
 ,,se Apologias conscribere teneantur , aut
 ,,eorum silentium , objectorum criminum
 ,,agnitio censenda sit. ,,

Estne hîc , prudens lector , verbum quod
 vir ullus honestus adversus se aut alios præ-
 terquam in famosorum libellorum Authores
 occultos dictum arbitretur ?

Autumat scilicet Dominus Prior me *tene-
 brionis flagitiosissimi* nomen applicatum tacitè
 voluisse Clienti suo ejusque sociis , qui sub idem
 tempus ediderunt libellos geminos , alterum
 flandricè , latinè alterum contrà Archi-Epis-
 copum , quin & suspicatur me non de tribus
 tantùm libellorum istorum scriptoribus cogi-
 tasse , sed & de iis omnibus , quorum con-
 sensu , consilio , & quâcumque ope editi sunt :
 quorum sumptibus , & curâ clanculùm dis-
 seminati.

Suppone , per me licet , omnes illos
tenebrionis flagitiosissimi nomine à me compre-
 hensos , nihil eis impegi citrà meritum :
 quid enim non mereantur , qui vago quo-
 dam nomine Discipulorum S. Augustini , sine
 ul-

ultâ Cenforis ordinarij approbatione integerrimum Archi-Episcopum, tyrannum vocant & adulterum; qui sacras Inquisitiones à Romanis Pontificibus institutas similiter tyrannicas, omnes Belgij Episcopos propter promulgatam hîc regulam quartam indicis Tridentini, hæreticos appellant & hoc ipso Romanos Pontifices, qui regulam approbaverunt, quidni omnes Lusitanix, omnes Hispanix, omnes Italiae Episcopos, Cardinales, & animarum Pastores qui eandem regulam de non permittenda passim lectione bibliorum in linguâ vulgari, religiosè observant, statuunt hæreticos?

Hos omnes adversarii nostri trium famolorum adversus Archi-Episcopum libellorum Autores anonymi extrâ Ecclesiam esse jubent, hos omnes feriunt anathemate, hos Christiani gregis interfectores potius, lupos & pestes quàm patres esse pronuntiant.

Specimina aliquot collegeram in *confutationis* *Præfatione* sub medium. Qui plura desiderat adire non gravetur tres memoratos adversariorum libellos; unius, alteriusve horæ spatio eorum lectionem absolverit. In his reperiet omnes censuras, omnia scommata jam citata, pleraque formalibus terminis, cetera æquivalentibus expressa.

T. 2. Si

Si vel unus reperiat vir honestus nulli
 partium addictus, sive Theologus fuerit,
 sive non, qui libellis istis attentè perlectis,
 judicaverit, immeritò me in eos invecum,
 causam non dico, sed reus haberi volo & ini-
 quus accusator. Verùm certus sum nullum
 ab adversario producendum, qui libellis
 istis nomen suum subscribere audeat, vel ne-
 get eos famosos esse, & cum suis autoribus
 gravissima supplicia promereri.

Hanc in eos sententiam tulit Regis nomi-
 ne & autoritate supremus Geldriae Senatus
 anno 1691. 29. Maii Ruremundæ:

„ Viso libello supplice, quem Guberna-
 „ tori, Cancellario & Senatui Regio in Gel-
 „ driae Ducatu obtulit Consiliarius & Fiscalis
 „ Regis, lectis quoque in pleno Senatu die
 „ 28. Mensis (Maii) tribus LIBELLIS FAMO-
 „ sis hic adjunctis, quibus titulus: I. *Decre-*
 „ *tum Archi-Episcopi Mechliniensis notis illustra-*
 „ *tum 2 brevis & necessaria instructio omnibus*
 „ *Belgii Catholicis de lectione Scripturae sacrae.*
 „ 3. *sententia & mores Archi-Episcopi Mechli-*
 „ *niensis malè defensi*, compositis ab HOMINI-
 „ BUS TURBULENTIS, & SEDITIOSIS, ut sub-
 „ diti concitentur ad REBELLIONEM, ut red-
 „ dantur refractarii salutaribus & laude dig-
 „ nis superiorum suorum Ecclesiasticorum

„ Con-

„Constitutionibus non sine gravi offensio-
 „ne , NOCUMENTO , & SCANDALO populi ,
 „in QUIETIS PUBLICÆ PERTURBATIONEM ,...
 „Senatus post maturam deliberationem sen-
 „tentiam ferens nomine & Autoritate Re-
 „gis tanquam Ducis Geldriae , committit
 „memorato Consiliario & Fiscali Regio , ut
 „sedulo inquirat in Autorem superiorum li-
 „bellorum , qui SCANDALOSI sunt , ERRO-
 „NEI , & SEDITIOSI , NOXII FAMÆ , AUTO-
 „RITATI , & MANDATIS SALUBERRIMIS Il-
 „lustrissimi Archi-Episcopi Mechliniensis ,
 „ut prædictus Autor pro delicti gravitate , &
 „secundum Regionum edictorum rigorem in
 „exemplum aliorum puniatur.

„ Statuit præterea , ut tres isti libelli FA-
 „MOSI , & IMPII manu carnificis in pœgmate
 „publicè comburantur , severè prohibens bi-
 „bliopolis omnibus , ne libellos istos PER-
 „NICIOSOS & CALUMNIIS infames in Provin-
 „ciam inducant aut illic divendant.

Hanc ego prudentissimi & religiosissimi
 Senatus sententiam secutus sum , quamvis
 ut ex speciminibus supra adductis satis patuit
 sententia illa haud opus sit , ut non tantum
 gravissimas opusculorum illorum labe , &
 impietatem quis detegat , sed etiam animum
 in Autoribus minime Christianum.

Neque nimis durè locutus sum in præfatione ; cum post citatos fideliter ex libellis istis locos , quibus apertè pronuntiant hæreticos omnes esse , qui imperitis promiscuam in vulgari linguâ sacrarum scripturarum lectionem prohibent , adeoque omnes Hispaniæ , Lulitaniæ , Italiæ , & Belgii Episcopos , Eminentissimos Cardinales , Inquisitores supremos , & Romanos Pontifices esse hæreticos , Ecclesiam , si lectionem istam prohibeat , esse *non veram Christi Ecclesiam , sed congregationem satanæ* ; non , inquam , nimis durè locutus sum , quando fideliter relatis istis ex libello Flandrico sententiis , hæc subjunxi : *A tam insolenti , & stupidâ , quæ furentis potius schismatici est , & manifestè hæretici calumnia , quàm studiosa Theologi accusatio , non est quòd Illustrissimum Archi-Episcopum vindicem , satis tutum tot Episcoporum , Cardinalium , & Romani Pontificis , rectiùs dixissem Romanorum Pontificum , Societate.*

An non schismatica vox est , quæ membra à capite separat , Fideles in Ecclesiasticos principes & Pastores , in Episcopos , in Cardinales in summos Christi Vicarios commovet , quasi lectionem scripturæ promiscuam in lingua vulgari prohibendo , Christi fideles optimi sui parentis testamento & hæredi-

reditate, pretiosissimis thesauris, & necessario animarum pabulo injustissimè spoliarent?

An non schismatica vox est, quæ omnes Belgii, Lusitaniæ, Hispaniæ, Italiæ Ecclesias versa in vulgarem linguam biblia ordinariè non permittentes imperitæ plebi, negat pertinere ad veram Christi Ecclesiam, sed ad congregationem satanæ? An non etiam hæretica vox est, negans Ecclesiæ potestatem talia præcepta fidelibus imponendi, imo potestatem hanc proscindens ut hæreticam? Quis Catholicus hæresios damnet regulas Tridentini Indicis, Apostolicæ Sedis auctoritate sæpius confirmatas? quis Catholicus religiosos earum observatores vel propterea ad Ecclesiam satanæ ableget, & castra hæreticorum? iterum dico, & centies velim repetitum, *eam esse potius fuentis schismatici & manifestè hæretici calumniam, quàm studiosam Theologi accusationem.*

Et tamen etiam hic, ut ubique aliàs, infida est Adversarii relatio.

Nam I. Affirmat eas à me censuras jactari locis citatis in eos, qui non probant sententias Archi-Episcopi, ejusque agendi modum. Ut falsitatis hæc manifestissimæ convincantur, tantum oculis opus est: consideret Lector
locos

locos singulos ; nusquam ago de iis , qui sententias Illustrissimi , vel agendi modum non probant , sed de iis , qui gravissimè criminantur libellis Anonymis , & infamibus , qui Archi-Episcopi , & ceterorum Belgii præclarissimorum Antistitum præcepta conculcant , Romanorum Pontificum autoritatem convellunt , Ecclesiam discindunt.

2. Non omnes hic Archi-Episcopi Adversarios increpo verbis citatis ex præfatione , sed solum Authorem libelli Flandrici , nisi fortè ceteros Neo-Augustinianos ad ejus compositionem , editionem , distractionem contulisse aliquid affirmaveris.

3. Aferere , quòd vox quæpiam scismatici hominis , & hæretici potius sit , quàm Theologi orthodoxi non est pronuntiare aliquem apertè schismaticum ? E. G. Illustrissimus Dominus Fierlant Brabantix Cancellarius de R. Patris Gabrielis doctrinâ statuente quemcumque *coitum non esse nisi mollitiem* , si fiat *cum intentione conceptionem impediendi* , aiebat esse *vafri Lenonis vocem* , aut *callide leno* , non *gravis Theologi* . Ideòne Illustrissimus Cancellarius Reverendum P. Gabrielis testatus sit esse Lenonem ?

Sic ubi hanc Vianæi Thesim in Confutatione descripseram , merè commentitia est ,
vel

vel imprudenter extorta in annos centenos , aut millenos indulgentiarum liberalitas , sic interrogabam , an non digniora ista sunt Ministello Lutheranis , quàm Theologo Lovaniensi ? Quis dicat , me hoc ipso asseruisse Dominum van Vianen ex Neo-Augustinianorum Patriarcha factum esse Ministellum Lutheranum ?

Denique , si dicam gestationem fictitiorum crinium in viris nec senibus , nec catharico singulariter obnoxiiis , & quibus proprium capillitium satis densum est , sed subrufum , aut non admodum elegans , esse hominum sæcularium potius , & laicorum quàm sacerdotum : ideone censendus sim dixisse quod omnes illi , homines sæculares sint , & laici ? profectò litem brevi intentarent mihi zelosi non pauci , vulgò Rigoristæ apud quos potissimum usus hic invalescit , procul dubio quia conformiorem existimant veteris Ecclesiæ institutis , & Patrum traditioni ; nam capillitium istud à viris gravibus ad blanditias adhiberi , non autumo. Domino de Swaen planè necessariùm est , quia in locis sublimioribus , ut situm est Collegium Alti-collense , venti plerumque rigidiores sunt. Non immeritò etiam à Domino Gummaro illud assumptum est , postquam sinistra , nescio quæ Bruxellis cum aura afflavit.

Quid-

Quidni & de venatione dicatur, quòd sit exercitium laicorum potius, quàm clericorum? Ideone omnes, qui venantur, hoc ipso fieri dicantur laici? millenis hæc exemplis confirmarem ubi foret necesse. Adeoque Domine Prior non Theologiæ tantum imperitus es, & Philosophiæ, sed & in communi loquendi more multum peregrinus. Aliud igitur est actionem aliquam certæ hominum conditioni potius convenire, aliud cum eâ infallibiliter esse conjunctam.

Odiosum me reddere vis Lovaniensibus, cum ais me pag. 6. loquentem de Facultate Theologicâ Lovaniensis Universitatis affirmare, *quod dogmata, quæ indè hauriri possunt, sint hæretica, impia, & schismatica.*

Quis non arbitretur me universam Facultatem Theologicam accusasse, & quidem quasi nihil ab eâ traderetur, quod non sit hæreticum, impium, vel schismaticum? Hoc singulare est Prioris nostri studium, ut ubique incautos fallat, ubique insidietur, ubique infideli relatione imponat. Aliud pag. illâ non egi, quàm retundere insultationem Adversariorum, quasi summum fuerit Illustrissimi infortunium, quòd Theologiæ olim in Schola Patrum Societatis operam dederit. Sic argumentabar: non est, quod Illustrissi-
inura

num pœniteat, aut pudeat, quod Societatis Scholam adolefcens frequentaverit, etiamfi inter ſententias innumeras maximè ſanas una fortè reperiatur, & quidem, quæ tum erat in Scholis, quorumvis Ordinum, & Univerſitatum, maximè Lovanièſi receptiſſima, quæ nunc ſit Eccleſiæ iudicio reprobata. Nam præter propoſitionem hanc, etiam alius fortè in Schola Academica didiciſſet deteriores. *Veriſimile eſt*, inquebam, non pauca à Fanſenii ſequacibus dogmata hauſtorum fuiſſe hæretica, impia, ſchiſmatica, qualia tum in Fanſenio, tum in aliis deprehenſa, & à pluribus Romanis Pontificibus, nuper etiam Alexandro VIII condemnata.

Ex his patet altera adverſarii fallacia inducentis me tanquam ſi agerem de Facultate Theologicâ præſentis temporis; cum evidens ſit ex verbis citatis, & toto contextu, agi de Facultate, quæ fuit à quadraginta & amplius annis: niſi fortè adverſarius contendat, ut aliqui ſultè gloriantur, Facultatem Theologicam Lovanièſem ſuorum dogmatum ſemper fuiſſe tenaciſſimam, ubi conſtat æque eam, imò magis, quàm ullam aliam Univerſitatem ſuas paſſam fuiſſe vicifſitudines. Nam, ut certum eſt, eam olim fuiſſe firmiſſimum fidei Catholicæ in Belgio pro-

propugnaculum , ità non minus exploratum est , à Michaelis Bay temporibus frequenter eam parte sui non minimà , nec semper in melius fuisse mutatam , quandoque etiam aliquos non sine pertinaciâ Baians & Jansenianas sententias defendisse , non paucas ex 31. ab Alexandrò VIII. condemnatis. Videri potest Hilarius à S. Sepulchro ; qui , si fortè in uno hallucinatus videatur , in plerisque veros propositionum autores indicavit. Plures addere potero , si quis desideraverit.

Atqui propositiones Baianæ damnatæ sunt in sensu Autorum ut *heretica* , *erronea* , *suspecta* , *temeraria* , *scandalosa* & *in pias aures offensionem immittentes respectivè*. Jansenianæ omnes in sensu Jansenii ut *heretica* ; prima præterea ut *impia* , *blasphema* , & *anathemate damnata*. Quinta etiam ut *impia* , *blasphema* , *contumeliosa* , *divine pietati derogans* : triginta verò & una ab Alexandro VIII. damnatæ sunt tanquam , *temeraria* , *scandalosa* , *malè sonantes* , *injuriosa* , *heresi proxima* , *heresim sapientes* , *erronea* , *schismatica* & *heretica respectivè*.

In ea autem tempora incidisset Illustrissimus adolescens Humbertus , quibus Facultas Theologica Lovaniensis à fermento Janseniano non erat planè immunis ; an & hoc
scm-

tempore satis expurgata sit, facile colligitur ex variorum scriptis, ut *speciminibus doctrinae Lovaniensis, libellis Erasmi Pili, Cornelii à Craneberg*, & non nullis etiam meis: patebit idem magis, si ad Ecclesiae Belgicae pacem, ad Jansenismi extirpationem, & discernendos filios iniquitatis à genuinis sanctorum Augustini, & Thomae Discipulis proponatur Religiosis, Theologis, & Ecclesiasticis omnibus à potestate publicâ, seu legitimis Superioribus formula Alexandri cum iis explanationibus, quae omnem exceptionem & restrictionem præcidat.

Accepi exemplar formulæ cum explanatione clarissimis terminis expressum: quod omnibus, sive ad sacros Ordines, sive ad curam animarum promovendis ab Illustrissimo Namurcensi proponitur, & saluberrimo hujus exemplo etiam ab Archi-Episcopo Mechliniensi assumptum, omnium Belgii Episcoporum autoritate confirmandum, & ordinandorum deinceps, ac promovendorum fidem, atque erga Apostolicas definitiones reverentiam hoc lidio lapide explorandam confido. En tibi exemplar.

Ego . . . . *Constitutioni Apostolicæ Innocentiæ Decimi data die 13 Maii 1653, & Constitutioni Alexandri Septimi data 16 Octobris 1656*

V

sum-

Sanctorum Pontificum me subjicio, & quinque propositiones ex Cornelii Jansenii libro, cui titulus, Augustinus, excerptas, & in sensu ab eodem Autore intento, prout illas per dictas Constitutiones Sedes Apostolica damnavit, sincero animo rejicio, & damno, & ita juro. Sic me Deus adjuvet, & haec sancta Dei Evangelia.

1. Juro autem secundum intentionem Alexandri VII. praefati non tantum in reverentiam Constitutionum, de quibus in dicta formula, sed etiam in veritatem earum.

2. Et non tantum in veritatem eorum, qua in istis Constitutionibus spectant ad jus, sed etiam, eorum, qua ut loquuntur, spectant ad factum ab Alexandro VII. definitum: hoc est me damnare quinque propositiones, non solum generaliter in omni sensu haeretico, quem habent, sed etiam specialiter, ut excerptas ex Cornelii Jansenii libro, cui titulus, Augustinus, & in sensu ab eodem Cornelio Jansenio intento, seu in predicto ejus libro expresso. Sic me Deus adjuvet, & sancta ejus Evangelia.

Intelligo jam inde unum, alterumve in Dicecesi Mechliniensi praeter nimiam conscientiae teneritudine, ut nuper aliquem Namurci, non ausum formulae subscribere, dimissum tantisper fuisse, donec conscientiam suam rectius formare didicerit; scrupuli enim isti non

non decent viros Theologos, & solent esse nimis noxii, ne dicam eos esse pallium ad regendas Jansenianas sordes, & damnatas ab Ecclesia hæreses tacitè fovendas, ex Gallia ab Arnaldo ejusque Sociis profugis huc in-vectum. Redeo ad Dominum Priorem.

Ait me in Epistola, ut vocat *dedicatoria*, & in ipsa *Confutatione* pag. 29. per horrendam *calumniam asserere*, quod Lovanii Theologi *deceantur violare confessionis arcanum, & Divæ Virginis, aliorumque Sanctorum cultum impugnare.*

Dum Epistolam citatam attentè pervolvor nusquam reperio factam de Lovaniensibus mentionem, neque aliud huc spectans, quàm breve Archi Episcopi encomium his à me verbis concinnatum: "Quapropter Illustrissima vestra gratia, quam strenua fidei Catholicæ defensio, religiosa Constitutio- num omnium Apostolicarum Observantia, sollicita, ac verè paterna totius gregis cura, pacis, & concordia inter Clerum, & Religiosos amor, avitus Sanctorum cultus, vindicatum poenitentia sigillum, totius vitæ integritas, sanioris doctrinae studium, bonis omnibus amabilem, invidia, & criminationibus impiorum superiorem reddere, apologiis opus non esse meritò judicavit." Nihil hinc me à veritate alienum

scripsisse norunt omnes Theologi Religiosi Catholici, & avitæ fidei potius, quam Novitatum Studiosi, qui & Archi-Episcopum norunt, & Dicecesios illius statum.

Non minori diligentia scrutor Confutationis paginam 29; sed neque illic ullam invenio Theologicæ facultatis Lovaniensis mentionem. Objecerat Illustrissimo impudens Calumniator, quòd *nec melius, nec plus nosset, quam in Schola Patrum Societatis didicerit.* Cui ita respondi: "plura scilicet, & meliora sciret Illustrissimus Archi-Episcopus, quàm in Jesuitarum Scholis didicisset; si laxandum duceret Sacramenti poenitentiae sigillum: si arroderet Sanctorum cultum, etiam Deiparæ: si eorum imagines, & sacra Lypsana simul cum venerabili Sacramento supplicationibus circumferri videret, nequidquam ad rei novitatem stupentibus, & tumultuantibus civibus: si hujus facti sui rationem redderet Calvini verbis." Plura alia ibidem commemoro ad alias materies spectantia.

Nunc tuus Lector oculos consule, an idem hic à me assertum videas, quod objectum ab Adversario. An autem verbum sit, non exploratissimæ veritatis, quemvis sanæ mentis arbitrum non reformido, saltem Belgica-

gicarum rerum , & controversiarum non omninò ignarum , neque novandi libidine excoecatam. Uter igitur calumniatus sit , e- gone Facultatem Theologicam Lovaniensem , cujus, locis ab Adversario citatis ne memini quidem , an Adversarius me calumniæ re- darguens , alii judicent.

Quàm arctum quibusdam Lovaniensibus sit sigillum confessionis , colligitur tum ex quadam Thesi à Lovaniensi Mechliniæ editâ , & damnatâ Romæ , tum ex testimoniis , & factis plurimis , quæ non ignota sunt , & pe- nè publica. Non dubito , quin Illustrissimus Archi-Episcopus Dicecesim visitans , depre- henderit plura , quàm expectaverit , aut vul- gò expediat propalare.

Mihi certè Lovanii, licet domi meæ , & ferè in musæo , tamquam in solitudine de- genti , nulla sit cum ullo civium familiaritas , rarissimum ullius , præterquam domestici , alloquium , facta quædam nimis comperta sunt. De cultu D. V. & Sanctorum plura quàm dixi , sunt notoria. A quibus Novitates circà supplicationes &c. tot turbarum in Bel- gio causæ Alphonso inspiratæ sunt? Quibus famosa *Monita Salutaria* potissimum placuere? A quibus laudata & approbata sunt? Nonne inter ceteros à quibusdam Lovaniensibus?

Quid de veneratione reliquiarum, SS. Imaginum, quid de Rosario, Scapulari, Zona S. Francisci, &c. quid de piis fidelium Confraternitatibus aliqui Lovanii censeant, non obscura produnt indicia. Fortè nondum censent opportunum omnia prodere. *Tempus Novatoribus adhuc nimis nebulosum est.*

Collegii Pontificii circa ista iudicium indicare coepit clarissimus Dominus Van Espen Doctor Juris Canonici peritus & Collegii illius Domesticus, sed præmatuè interpellatus est, partim ab iis, qui dictata ejus publica, partim ab aliis, qui quoddam ejus cum matronâ A catholicâ colloquium denuntiarunt.

Indè delaberis ad Missionarios aliquos Hollandiæ, DD. Van Vianen, Huygens, Hennebel, De Swaen, Melis, Lacman, Cuyper, De Witte, Vander Linde, Opstraete, P. Gabrielis. Hos omnes dicis non aliâ probatione reos à me agi, quàm quòd subscribere detrectent novæ Jesuitarum hæresi de præstandâ fide divinâ factis non revelatis, quòd condemnare nolint Doctrinam S. Augustini quæ est Doctrina Ecclesiæ, quamque vel sciunt, vel prudenter admodum opinantur esse fidelissimè relatam, & explicatam in Jansenii volumine.

Quòd juramentum formulâ Alexandri VII.
 sine

sine exceptione , sine restrictione præstitum , hæresim voces , eamque novam Jesuitarum , responsionem non meretur , neque aliter melius te stultum criminatorem , & putidum Jansenistam poteras comprobare. Quædam Doctrinæ Neo-Augustinianorum illorum specimina exhibui in comparatione , non nulla etiam in aliis opusculis : si plura viri isti requirant , dignentur mihi verbo significare , operam illis meam satis promptam polliceor. Sed & certiozem me reddant , an probent hanc tuam pro se Apologiam.

Quereres me subinde invehi in Arnaldum. Respondeo nunquam eum à me reprehendi quantum meretur. Utinam hæc audiat Arnaldus , & se tandem corrigat ! utinam jam tandem tot hæreses à se defensas detestetur , errores & calumnias retractet !

Hæresim unam tibi postulas à me probari. Respondeo 1. esse quinque Jansenianas , quas ex professo defendit duabus integris pro Jansenio Apologiis. 2. Hæresim de negatâ Petro tentato gratiâ sine quâ nihil poterat , habes in censurâ Sorbonicâ , quâ propositio Arnaldi hæresios damnata est , atque Autor à Sorbonæ Collegio , & Societate tanquam membrum

putridum rescissus. Videri quoque possunt acta Universitatis Pictaviensis in quâ nemo ad gradus ullos admittitur nisi Hæresi Arnaldicæ dixerit anathema. 3. Hæresim propositionis 1. inter 31. damnatas ab Alex. VIII. tradit in denuntiatione peccati Philosophici. 4. Hæresim de bicipiti Ecclesiâ docet in præfatione libri de frequenti Communione, neque in ullâ suâ Apologiâ hæresim hanc efficaciter à se amolitus est.

Hæc, aliaque plura fusius pertractata dabit D. de Monbron. Nolo falcem mittere in messem alienam. Sed neque his immorari vacat diutius, quia procul hinc evocor ad quemdam celebrem & S. Conventum. Hoc meis, si qui fortè sint, qui sibi à me quidpiam deberi existiment, creditoribus denuntio. Non enim decet virum ingenuum clam, & non persolutis debitis aufugere.

Uni sorori Arnaldicæ me vel potius Typographum, aut correctorem, nam *Confutationis* impressioni adesse non licuit, debitorem agnosco, addenda est vox *Die* pag. 36. linea 8. Hanc enim Episcopi Lingonensis citatum à me testimonium continet. Tantùm contendo mirabilem illam sanctimoniam ut aliis prælucet exemplo, quandoque plu-

pluribus mensibus, semel etiam Paschali die
communione abstinuisse.

Ais falsum prætereà esse quod tunc fue-
rit Superior, uti & quòd *quinque mensibus*
communione abstinuerit.

Resp. neutrum à me assertum esse; sed
tantum quòd voluerit sic aliis prælucere ex-
emplo, quòd possunt etiam subditæ; si ve-
rò per tantas virtutes aditum sibi panderit ad
superioris dignitatem, quid non egerit eò
jam evecta? de quinque mensibus testatus
est Episcopus Lingonensis, ego mensium
numerum non determinavi; fortè etiam Lin-
gonensis non intellexit de 5 mensibus planè
integris, sed ut Christus tribus diebus fuit in
sepulchro.

Si Adversarius postulaverit, edam testi-
monium Lingonensis Episcopi integrum cum
notis brevibus, & testimonia Cardinalis Ri-
chellii, duorum Abbatum, aliorumque de san-
ctitate, quam tantoperè prædicas, Joannis
Vergerii. Addere potero quædam alia, quæ
virum à vobis tantoperè celebratum faciant
notiorem.

Finem *Confutationi*, & *responsioni ad compa-
rationem* sic imposui: " factonis vestre spi-
ritum dolosum, schismaticum, hæreti-
cum

„cum nova quotidie , eaque non obscura
 „produnt indicia. Litteræ Conjuratorum
 „non nullæ in Catholicorum manus incidē-
 „re : arcana , sed manifestè hæretica
 „vestræ Ecclesiæ propria fidei professio sep-
 „tem comprehensa Thesis , jam luci ex-
 „poni cœpit , & validè impugnari. Quid
 „de hâc Episcopi , præsertim Atrebatensis
 „nactus confitentes reos sibi subditos , quid
 „Cardinalium Congregatio , quid Apostoli-
 „ca Sedes judicaturi sint , quid decreturi ,
 „brevis , ut confido , edocebimur. „

Multa hîc vociferaris de fallaciâ fictitiû Ar-
 naldi. Verum ut fraudem istam nec loco ci-
 tato , nec usquam aliàs probavi , ita nec fi-
 ctitium Arnaldum defendendum suscepi. Un-
 de paginas 12. frustra implevisti querelis , &
 invectivis. Doctrinam & Epistolas ab Arnal-
 do illo detectas , aîo mereri omnia epitheta
 quæ verbis jam citatis continentur.

Tu contendis homines illos probos esse ,
 & sanæ doctrinæ ; quia nulla juxta te doctri-
 na sanior est quàm Janseniana. Hanc censes
 esse verè S. Augustini , & Ecclesiæ Catholi-
 cæ. Lector in memoriam tantum revocare
 dignetur Epistolam Domini Malpaix , *versa*
est cythara in luctum , &c. Si plura desideret ,
 adeat

adeat libellum , cui titulus *secrets du parti de M. Arnauld decouvers depuis peu* , editionis 2. pag. 51. usque ad 55. inveniet , eandem Epistolam Domini Malpaix , cujus ut initium supra relatum , ita & finis , quem subjicio , satis mirabilis est. Sic exclamat : *Misera Dei mei Ecclesia quomodo hoc tempore gubernaris ?* Apostolus vult , ut Epistola sua legantur à fidelibus omnibus ; Episcopi autem Romanus , Mechliniensis , Cameracensis prohibent. Cui credendum est. Indubiè primo , cui locutus est Deus . . . . Iterum dico , quale scandalum istis Neophytis !

An hæc spiritum Catholicum sapiunt , an hæreticum , & schismaticum ? Quid de sententiis factionis istius decretura sit Cardinalium Congregatio , quid Apostolica Sedes , etiamnum expectandum est. Gravissimis eas censuris notarunt Theologi Parisienses à Rege Christianissimo Consulti , quid de iis censeat Episcopus Attrebatensis , quid Vicarii Tornacenses , patet non tantum ex gravissimis reprehensionibus , sed etiam censuris Ecclesiasticis , quibus in quosdam ceteris minus reos feruntur animadvertisse. Alii , quid sibi faciendum sit , intelligent brevi , vel jam indè intellexerunt ex Episcopis , ad quos missi sunt.

In-

(240)

Interea dum Sedis Apostolicæ iudicium de
Duacenis Theſibus expectamus , conſolatur
nos hoc breve acceptum nuper ab Amico
reſponſum.

VIGESIMâ februarii Iansenistæ DVACO
EXPLSÏ SVNT.

F I N I S.

Imprimatur.

NICOLAUS DU
BOIS Librorum
Censor.